

MAO TSE TUNG, POETA?

No diré que el gran president, o president a seques, Mao m'interessés molt ni poc com a poeta. Va ser acarant unes versions de diferents editores que vaig adonar-me'n: utilitzant l'acudit fàcil, ens enganaven com a «xinos» (1). Conyes al marge la literatura xinesa té tanta importància que ningú amb dos dits de senys no pot marginar-la per raons de comoditat lingüística o allunyament geogràfic. Hu Shih, figura clau de la reforma literària de primers de segle i gens sospitós de marxisme-leninisme, ans el contrari, mantenia:

- 1) Dóna a les teves paraules un contingut concret!
- 2) No imitis l'estil i les formes d'expressió dels antics!
- 3) Procura fer una construcció gramatical clara i correcta!
- 4) No et condolguis si no estàs malalt!
- 5) No facis servir frases o formes d'expressió endarrerides!
- 6) No usis cites!
- 7) Evita tot paral·lelisme estilístic o conceptual!
- 8) No et dolgui emprar paraules i girs de la llengua col·loquial!

! és dins aquest context de refinament clàssic, de revolta amb l'establert i de sensibilitat exquisita que cal emmarcar la poesia de Mao. Baltasar Porcel parlava de Mao com a poeta i afirmava que el president xinès es negava constantment a publicar poemes fins l'any 57 on a la revista *Poesia* va permetre que es donés a la llum un bloc de 18 poemes que ja constituïen un corpus una mica consistent després de la publicació de diversos poemes aïllats. Exigeix que es publiqui una carta abans dels poemes: «No sóc un poeta, el meu estil és clàssic, passat de moda. Escric per passar el temps. (...) No he desitjat mai la seva publicació a causa de l'estil endarrerit i tinc por de donar una mala llavor al jove. D'altra banda, en el meu treball hi ha molt poca inspiració poètica». L'any 63 va reeditar els 18 poemes juntament amb 19 més, sense la carta introductòria, i això és tot el que es coneix de Mao Tse Tung.

La figura poètica de Mao Tse Tung és molt desconeguda a l'Occident, i a casa nostra és gairebé inèdita. A les antologies que conec (2) està molt ben situat car en una d'elles, per exemple, de Li Po hi ha 9 poemes de Mao només un amb la qual cosa s'emmarca plenament en el seu just valor.

L'edició que tinc a les mans (3) conté 19 poemes, és de l'any 60, amb la qual cosa hi ha la diferència d'un poema amb les dades que donava Porcel però no son massa primmirats i ho deixem córrer. No coneixem, ni tenim a mà l'edició original, i per tant donem per suposat, l'editora ens mereix respecte... que la traducció no fa honor a la famosa dita italiana i és acurada, neta i pulcra. Una traducció directa al portuguès, l'edició de Seabra, conté un breu prefaci on remarca que recusa a Mao com a poeta per raons polítiques seria semblant a fer-ho amb Ezra Pound, també remarca que l'obra poètica és desigual i senyala que no tots els poemes només fan «obres mestres». A tall de mostra car properament sortiran a casa nostra, en

català i castellà, edicions antològiques, ofereixo una variació del poema *La gran marxa*, utilitzant l'edició francesa de l'any 60 i la d'en Seabra:

L'Exèrcit Roig no tem les proves de
[la Gran Marxa,
deu mil rius i muntanyes vénen a
[ser una passejada.
Les Cinc Serralades, per ell, són un
[petit turó
i Woumong* és una engruna de
[fang.
La Sorra d'Or** flagel·la els penya-
[segats,
gelades cadenes de ferro damunt
[Tatou***.
Quina joia veure l'infinita neu de
[Minshan!****
Quan l'Exèrcit les travessa, neix un
[somriure col·lectiu.

* Serralada muntanyenca.

** Nom donat al Yang-Tsé en una certa part del seu curs superior.

*** Nom d'una muntanya.

**** Cadena muntanyenca.

Aquest poema conté en la versió francesa un ritme suau en versos variants de 13 i 14 síl·labes la majoria, i rimats alternativament a-a-b-b, és a dir, «plates ou suivies» com diuen els francesos. Cal constatar també la presència de força peus dàctils. Tots aquests elements forneixen al poema d'una sensibilitat elemental inferior a la d'altres del recull, d'una caracterització que, intuïtivament, denominaria: pas del temps; el treball formal és del traductor, no sé si Mao, i en xinès!; en plena lluita, es preocupés de si aquest vers va així o aixà.

Mao Tse Tung requereix, amb els pocs poemes que té, un estudi. Aquesta nota de presentació només té la pretensió de ser la notícia que Mao, ultra ser president, és també poeta, com Senghor o tants d'altres que no són presidents.

JOSEP M. FIGUERES

(1) L'única edició que conec en castellà editada a Espanya és la de Luis Enrique Délano (primera vegada que sento parlar d'ell) amb notes i comentaris de

Chou-Chen-fu —del «barri xinès» de Barcelona perquè és deu tractar d'un estudiant pagat a hores que ha traduït, a corre-cuita i parlant amb les secretàries, l'edició francesa del 60—. L'editorial és Mateu. 103 pàgs. Barcelona. 1970. Títol: *Poemas de Mao Tse Tung*. Senzillament és indignant veure obres com aquesta a la llum pública. Editorial Mateu deu haver ensumat que el nom de Mao dóna pela i acte seguit, intel·ligents que són, lloguen un parell d'estudiants a traduir en un parell de setmanes, a relligar portades—de color vermell eh?— i a vendre llongonisses que no ha estat res. Els traductors i anotadors han tingut tan poc encert en transcriure les dades que han errat fins i tot les xifres més fàcils. Agafo un poema a l'atzar i heus ací les anotacions purament literals (!) que se'ls hi pot fer:

1) Respectar en excés el sentit semàntic del mots sense veure la relació verbal, substitució de present d'indicatiu per formes descriptives al primer vers: **Le ciel est haut, les nuages sont clairs** per **Cielo elevado, blanquecinas nubes**.

2) Equivocació de ratlla (sic) en posar el evidentment el quart de l'original en el vers tercer de l'original en el lloc quart i lloc tercer de la traducció.

3) Traducció d'*homme* per *héros*.

4) Traducció de *Dragon vert* per *Dragon gris*.

5) Les notes especificatives de rius, muntanyes o fets històrics són literals.

6) En la traducció d'aquestes notes s'arriba a dir, per no copiar-les, i no és per manca d'espai car el llibre va ple de pàgines en blanc, textualment: **Dragon Gris: Estas palabras se refieren a los reaccionarios del Kuomintang**. (Pàg. 59, nota 28) mentre l'edició francesa diu: **Le Dragon vert: C'est le nom donné à une constellation de sept étoiles. Autrefois on se servait du nom des constellations pour désigner des pays. Ces mots désignent ici l'armée d'invasion de l'impérialisme japonais, laquelle venait de l'est**. (Pàg. 38, nota 28).

Tan fàcil que hagués estat citar la font de procedència o si per raons administratives no podia ser, realitzar la traducció correctament. D'altra banda uns petits detalls (presència d'un poema que va ser editat l'any 62 mentre l'antologia francesa és del 60, presència d'uns afegitons a algunes notes i canvis substancials en uns poemes, etc.) em fan creure que la traducció no l'han realitzada d'aquest original francès del 60 sinó d'una traducció, publicada a Sudamèrica o algun altre lloc, d'aquesta traducció. Es a dir, embolica que fa fort.

(2) SEABRA, MANUEL DE. - *Poemas*. Mao Tse Tung. Editorial Futura. Lisboa. 1972. 137 pàgs.

LOI, MICHELLE. - *Poètes du peuple chinois*. Ed. P. J. Oswald. París. 1969. 117 pàgs.

ALBERTI, R.-LEON, M. T. - *Poesía China*. Compañía Fabril Editora. Buenos Aires. 1972. 2.ª ed. 225 pàgs.

Curiosament no tinc les antologies de Marcela de Juan publicades a la Rev. de Occidente i més a l'abast, la tercera, augmentada i revisada, a Alianza Editorial l'any 73 a la col. de butxaca amb el n.º 472 amb el títol *Poesía china: Del siglo XXII A. C. a las canciones de la Revolución Cultural*. La nota que esmento està extreta de l'antologia de Rafael Alberti i Maria Teresa León.

(3) MAO TSE TUNG. - *Poèmes*. Editions en langues étrangères. Pekin. 1960. 43 pàgs. Trad. del xinès al francès d'Ho Ju de la univ. de Nankin.